

SA's Leading Past Year

Exam Paper Portal

You have Downloaded, yet Another Great Resource to assist you with your Studies 😊

Thank You for Supporting SA Exam Papers

Your Leading Past Year Exam Paper Resource Portal

Visit us @ www.saexampapers.co.za

SA EXAM PAPERS

SA EXAM
PAPERS

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

SENIOR CERTIFICATE EXAMINATIONS/ NATIONAL SENIOR CERTIFICATE EXAMINATIONS

TSHIVENDA LUAMBO LWA HAYANI (HL)

BAMMBIRI ǀA VHURARU (P3)

2023

MARAGA: 100

TSHIFHINGA: Awara 3

Bammbiri ǀǀ ǀǀ na masiatari a 7.

NDAELA NA MAFHUNGOTHANGELI

1. Heli bammbiri li na khethekanyo MBILI:
 KHETHEKANYO YA A: Maanea (50)
 KHETHEKANYO YA B: Zwibveledzwa zwa vhudavhidzani: (2 x 25) (50)
2. Ni lavhelelwa u fhindula mbudziso NTHIHI u bva kha KHETHEKANYO YA A, na MBILI u bva kha KHETHEKANYO YA B.
3. Nwalani nga luambo lune na khou lingwa khalwo.
4. Thomani KHETHEKANYO INWE na INWE kha siatari LISWA.
5. Ni fanela u pulana (sa tsumbo ni tshi shumisa mapa wa muhumbulo/nyolo/tshati ya nyelelo/maipfi a re khii), u sedzulusa na u vhalulula mushumo wanu. Pulane i fanela u vhonala yo RANGELA phindulo yanu.
6. Vhupulani hothe vhu fanela u sumbedzwa zwi khagala. Ni tsivhudzwa u tala mutalo wo budaho vhukati ha vhupulani hothe.
7. Ni tsivhudzwa nga ndila yo khwathisedzwaho vhukuma u shumisa tshifhinga tshanu nga ndila i tevhelaho:
 KHETHEKANYO YA A: U ya kha minetse ya 100
 KHETHEKANYO YA B: U ya kha minetse ya (2 x 40)80
8. Nomborani phindulo dzanu zwi tshi anana na kunomborelwe kwa mbudziso kwo shumiswaho kha ili bammbiri la mbudziso.
9. Thoho i SONGO dzhielwa ntha musini tshi vhalala tshivhalo tsha maipfi.
10. Nwalani nga vhudele nahone zwi no vhalea.

KHETHEKANYO YA A: MAANEA**MBUDZISO YA 1**

Fhindulani mbudziso NTHIHI fhedzi kha dza malo dzi tevhelaho. Vhulapfu ha phindulo yaṅu vhu vhe maipfi a u bva kha a 400 u swika kha a 450. Nṱwalani NOMBORO na TṾHOHO ya maanea e na nanga.

- 1.1 Ho vha vhuṱambo ha u ambara magaweni he ha ntakadzesa. [50]
- 1.2 Nangoho aya a tou vha masiandaitwa a luṱingokhwalwa. [50]
- 1.3 Nṱwalani maanea ane a fhela nga u ri ... Hezwo nda zwi humbula, mbilu yanga i sokou ri vhaa! [50]
- 1.4 Mitambo, ṱhoḁea ya mutakalo na tshifhetṱ tsha vhumatshelo ha muswa. [50]
- 1.5 Mulalo na vhudziki kha vhaswa ndi vhuḁifhinduleli ha muvhuso.
Ni nga ima kana na hanedzana na ṱikumedzwa ṱi. [50]
- 1.6 Ri lilela ngafhi, mutsireledzi a tshi dovha a vha ene phondi? [50]

Zwifanyiso zwi tevhelaho zwi nga ṱokonya kana zwa vusa zwipfi zwaṅu, kana zwa dzikusa kuvhonele kwaṅu kwa zwithu. Dṱinangeleni tshifanyiso TSHITHIHI ni kone u ṱwala maanea. Nṱwalani nomboro ya mbudziso ye na nanga (1.7 kana 1.8).

PFESESANI: Hu tea u vha na vhuṱamani vhu re khagala vhukati ha maanea aṅu na tshifanyiso tshe na nanga.

1.7

[Tshi bva kha <http://www.google.images>]

[50]

1.8

[Tshi bva kha <http://www.google.images>]

[50]

ṰHANGANYELO YA KHETHEKANYO YA A: 50

KHETHEKANYO YA B: ZWIBVELEDZWA ZWA VHUDAVHIDZANI**MBUDZISO YA 2**

- Fhindulani mbudziso MBILI kha dza rathi dzi tevhelaho.
- Vhulapfu ha mutumbu wa phindulo inwe na inwe vhu vhe maipfi a u bva kha a 180 u ya kha a 200.
- Dzhielani nzhele zwi tevhelaho:
 - Vha tangedzaho mafhungo, redzhisitara, thouni na tshitaila.
 - Munanguludzo wa maipfi na tshivhumbeo tsha luambo.
 - Tshivhumbeo.
- Nwalani NOMBORO na THOHO ya tshibveledzwa tshe na nanga.

2.1 VHURIFHI HA TSHISHAKA/INIFOMALA

Khonani yanu o phasa murole wa vhufumi na vhuvhili mahoḽa nga ṅaledzi, zwino o ni vhudza zwauri u khou ya u gudela pfunzo dza nṱha ngei mashangodavha.

Nwalelani khonani yanu vhurifhi ni tshi mu fhululedza kha u phasa hawe murole wonoyo nga ṅaledzi.

[25]**2.2 ATHIKILI YA GURANṂDA**

Muvhunduni wa hanu hu na muṱhannga we a ḽo farwa nga vhadzulapo e kha zwiito zwa u dodela vhana vha tshikolo uri a vha tswe hu u itela u vha rengisa nga masheleni a si na vhukono. Vhadzulapo vho ḽo dzhia mulayo vha u vhea zwandani zwavho nge vha mu rwa lu sina vhukono. Vhalanguli vha guranṁda ya vhuṱoni ha hanu vho ni humbela uri ni vha nṱwalele athikili vhunga ni muswa o zwi vhoṱaho nga vhuḽalo.

Nwalani athikili ine na ḽo i ṅekedza vha guranṁda yeneyo.

[25]**2.3 INTHAVIYU**

Inwi ni na dzangalelo ḽa u vha rabulasi kha sia ḽa zwa vhulimi na vhufuwi saizwi no nanga thero dza sia ilo afho tshikoloni. Zwino no tanga na mutshudeni o fhedzaho ngudo dza vhurabulasi ane na ṱoda u ḽivha zwinzhi khae nga ha buḽo leneli. Inwi no mbo ḽi vhoṱa uri ndi khwiṅe ni tshi fara nyambedzano nae na zwenezwo vhunga no vha no dzula no ḽidzudzanyela yone.

Nwalani inthaviyu ye ya vha hone vhukati hanu nae.

[25]

2.4 **AGENDA NA MAAMBIWA A MUTANGANO**

Tshohoyatshikolo na Khorombusi ya Tshikolo tsha hanu vho ramba matshudeni vhothe vho phasaho afho tshikoloni vha re kha pfunzo dza ntha, uri vha swike afho mutanganoni. Inwi sa munwaleli wa khoro ya vhagudi nwalani maambiwa a mutangano a duvha ilo nga vhudalo.

Shumisani agenda yo nekedzwaho afho fhasi u nwalani maambiwa a mutangano wonoyo.

Agenda
1. U vula mushumo.
2. U tangedza vhathu.
3. Vhathu vho daho.
4. Vhathu vho kundelwaho.
5. U vhalwa ha maambiwa a mutangano wo fhiraho.
6. U tangedzwa ha maambiwa a mutangano wo fhiraho.
7. Maambiwa a duvha. (Shumisani zwickhala zwo newaho u disikela na u nwalani maambiwa anu nga vhudalo)
7.1
7.2
7.3
7.4
7.5
8. Ano na ala.
9. Duvha la mutangano u daho.
10. U vala.

[25]

2.5 **TSHIPITSHI TSHA FOMALA**

Vhuponi ha hanu ho fhatiwa tshitediamu tshihulu tshine mitambo yo fhambanaho ya do farelwa khatsho. Inwi sa mudzulatshidulo wa vhaswa vha vhupo ha hanu no tiwa nga vhurangaphanda ha shango u dzudzanya tshipitshi tshine na do tshi amba nga duvha la u vulwa ha tshitediamu itsho.

Nwalani tshipitshi tshenetsho.

[25]

2.6 **IMEILI YA TSHIOFISI**

No ri no dalela tshiimiswa tshine tsha lambedza matshudeni nga masheleni, ha vho bvelela zwi songo lavhelelwaho.

Inwi sa muthu a songo fareaho zwavhudi nga nyimele iyo, niwalelani minidzhere imeili ya u mu talutshedza nga vhudalo zwothe zwa itea.

[25]

THANGANYELO YA KHETHEKANYO YA B: 50
MARAGAGUTE: 100